

Р. В. Магдич

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент І. М. Рудик

Англомовні паремії як засіб модифікації нестандартної поведінки співрозмовника

Умовою успішної комунікації є бажання її учасників спілкуватися (налаштованість на співпрацю); за відсутності такої кооперації виникає конфліктна комунікативна поведінка. На думку американського логіка П. Грайса, успішна комунікація можлива за умови дотримання чотирьох максим: інформативності (висловлення повинно бути змістовним), істинності (говорити тільки правду), релевантності (говорити тільки те, що стосується справи), ясності та чіткості (говорити коротко і зрозуміло) [5].

У комунікації, як і в системі мови, діють певні закони. Російський мовознавець і фахівець з теорії та практики ефективної комунікації, професор Й. Стернін виокремлює низку основних комунікативних законів. Під комунікативними законами розуміємо найзагальніші нежорсткі тенденції, які наявні в усіх типах групового і масового спілкування [1]. З поміж усіх комунікативних законів нас передусім цікавить закон модифікації нестандартної комунікативної поведінки учасників спілкування, який забезпечує можливість регулювання комунікативної поведінки в умовах, коли один з комунікантів порушує комунікативні норми, а інший співрозмовник змушує його змінити комунікативну поведінку [4].

Притаманні носіям певної культури способи модифікації закріплені в паремійному фонді мови. Паремія (грец. *parēimia* –

прислів'я) або проverbsіум (лат. – приказка, прислів'я) – видове позначення фольклорних малих жанрів афористичного спрямування (прислів'я, приказки). Часом пареміями звать також інші малі жанри фольклорної прози: загадки, заклики, зичення, прикмети, примовки, прокляття, скоромовки [2].

За матеріал дослідження приймаємо паремійний фонд англійської мови, а саме – прислів'я. Отже, метою даної наукової роботи є аналіз дії закону модифікації нестандартної поведінки співрозмовника на основі опрацьованого нами матеріалу словника прислів'їв – *The Wordsworth Dictionary of Proverbs* [6].

Можливість встановити типологію паремій з урахуванням їх іллокутивної мети та способу її досягнення дає класифікація за прагматичними типами речень Г. Г. Почепцова. До даної класифікації включаються:

- 1) констативи (речення-ствердження),
- 2) промісиви (речення-обіцянки),
- 3) менасиви (речення-погрози),
- 4) директиви (речення-спонукання адресата до дії),
- 5) перформативи (речення, вимовляючи яке, мовець виконує дію),
- 6) квеситиви (питальне речення в його традиційному розумінні) [3].

На основі проаналізованого матеріалу можна виділити такі прагматичні типи прислів'їв, які вживаються для модифікації нестандартної поведінки співрозмовника: констативи, менасиви та директиви. Найчисельнішу групу складають констативи, наприклад: *A bad excuse is better than none; Anger is one thing made better by delay; Grief divided is made lighter; Honesty is the best policy, As you brew, so shall you bake etc.* Високий рівень імперативності таких прислів'їв забезпечується їх афористичним змістом, що змушує співрозмовника змінити свою комунікативну поведінку.

Друга за чисельністю група – директиви – прагматичні типи речень, що спонукають адресата до певної дії, наприклад: *Don't bark, if you can't bite; Let not the sun go down on your wrath; Never send a boy to do a man's job etc.* Третя досить нечисельна група представлена менасивами – реченнями-погрозами, наприклад: *Better be safe, than sorry; Never bid the Devil good morrow until you meet him etc.*

Наведене вище дозволяє зробити висновок про те, що

диференціюючи даний мовний матеріал за прагматичним чинником, можна ефективно використовувати паремії для впливу на нестандартну комунікативну поведінку співрозмовника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: Видав. центр "Академія", 2004. – 344 с.
2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
3. Почепцов Г. Г. Предложение / И. П. Иванова, В. В. Бурлакова, Г. Г. Почепцов // Теоретическая грамматика современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1981. – 285 с. – Режим доступу: http://www.torrentino.com/torrents/start_download/80085
4. Словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич. – К.: Довіра, 2007. – 205 с.
5. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – 2-е изд. – М.: Большая Российская энциклопедия, 2000. – 688 с.
6. The Wordsworth Dictionary of Proverbs. – Wordsworth Editions Ltd., 1993. – 721 p.